

Projectplan Toolbox voor Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie

Verbetering van het proces voor signalering, indicering, toeleiding, bereik en monitoring

Datum 24 maart 2014

Versie 1.0

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Inhoudsopgave

Projectplan Toolbox voor Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie	1
I Aanleiding en achtergrond.....	3
II Projectdefinitie en –organisatie	4
Doelstelling.....	4
Projectorganisatie.....	5
Klankbord	5
III Projectaanpak.....	6
Hoofdlijnen.....	6
Fasering van het project.....	6
Waarom een toolbox?	6
Wat is de toolbox?	7
Functionaliteit toolbox.....	8
(Technische) specificaties toolbox.....	9
Scope en verantwoordelijkheden.....	10
IV Concurrentie en risico.....	11
V Ondersteuning en training.....	12
VI Doorlooptijd en fasering	13
VII Kosten	14

I Aanleiding en achtergrond

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is er op gericht ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2 tot 6 jaar te voorkomen of te verminderen door middel van educatieve programma's.

De verantwoordelijkheid voor voldoende voorschools aanbod van goede kwaliteit voor alle kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal ligt bij de gemeenten.

In het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie¹ zijn de basisvoorwaarden vastgelegd waar de voorschoolse educatie aan moet voldoen.

De Inspectie voor het Onderwijs heeft in het kader van haar toezichtsfunctie in alle gemeenten de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) onderzocht². Het inspectieonderzoek omvatte enerzijds het gemeentelijk VVE-beleid en de condities daarvoor, en anderzijds de kwaliteit van VVE in de voor- en vroegscholen.

In algemene zin constateert de Inspectie voor het Onderwijs (vho) dat de kwaliteit van beleid en uitvoering voor verbetering vatbaar is en er een kwaliteitsslag nodig is om een effectievere toeleiding te organiseren. Gemeenten slagen er onvoldoende in om de hele doelgroep te bereiken. Er is vaak geen eenduidige doelgroepdefinitie waardoor ook andere kinderen worden bereikt dan de kinderen waarvoor VVE bedoeld is. Daarnaast constateert de Inspectie dat in veel gemeenten afspraken over de doelen en resultaten van VVE ontbreken.

De wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie biedt gemeenten beleidsruimte om in te spelen op de lokale situatie. Veel gemeenten kiezen daadwerkelijk hun eigen koers bij het vormgeven en uitvoeren van het VVE-beleid. Hierdoor is er veel diversiteit in de aanpak.

Om te voorkomen dat gemeenten het wiel opnieuw uitvinden en om kleine gemeenten te helpen om de kwaliteit te verbeteren is er dringend behoefte aan een professionele en eenduidige handreiking die voorziet in ondersteuning en kennisdeling. Daarbij vormt overeenstemming over de kenmerken van een werkzaam VVE-proces een belangrijke bijdrage aan de verbetering van het proces.

De VNG wil gemeenten hierin ondersteunen en heeft KING gevraagd om in co-creatie een standaard proces of leidraad op te stellen voor signalering, toeleiding, bereik en monitoring VVE. Dit moet gemeenten in staat stellen om op relatief eenvoudige wijze het beleid vorm te geven en de eigen beleidskeuzes te maken zonder aspecten over het hoofd te zien.

¹ Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie, 7 juli 2010

² Eindrapport bestandsopname voor- en vroegschoolse educatie in Nederland, Inspectie van het Onderwijs, augustus 2013

II Projectdefinitie en –organisatie

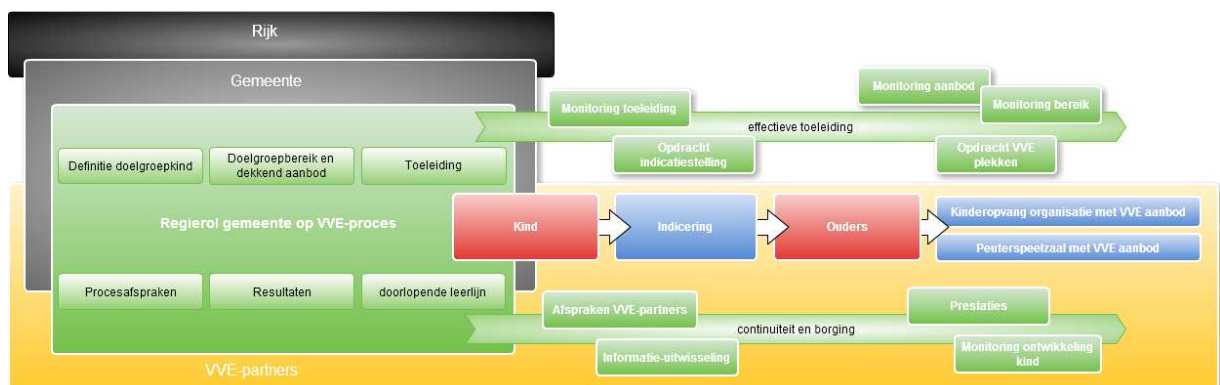
Doelstelling

Het primaire doel van het project is om (beleids)medewerkers in gemeenten op generieke wijze te ondersteunen bij het inrichten van het proces voor signalering, indicering, toeleiding, en monitoring, alsmede bij het opstellen van een plan voor de verbetering van het VVE-aanbod en -bereik.

Het uitgangspunt in dit project is een ondersteuningsinstrument (toolbox) waarmee gemeenten op eenduidige wijze het VVE-proces optimaal kunnen inrichten. Dit wordt gedaan aan de hand van een procesbeschrijving, waarin alle onderdelen van het VVE-proces en ieders rol en verantwoordelijkheid hierin duidelijk zijn.

De toolbox vormt een leidraad bij het vormgeven, vaststellen en uitvoeren van het lokaal VVE-beleid en ondersteunt gemeentelijke (beleids)medewerkers bij de implementatie en borging van een kwalitatief hoogwaardige VVE. De regierol van de gemeente staat hierin centraal.

Fig. 1. Proces voor VVE signalering, indicering, toeleiding, bereik en monitoring

De toolbox voorziet in informatie en ondersteuningsmateriaal waarmee het beleid en het verbeterplan kan worden vormgegeven. Bij de ontwikkeling van het instrument wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van, en voortgebouwd op bestaande inzichten en expertise, kaderinformatie, good practices, professionele standaarden en reeds beschikbaar informatiemateriaal.

Het instrument beoogt een 'op maat gesneden' handelingsperspectief en benodigde informatie te ontsluiten ten behoeve van de hoofdpunten van het verbeterplan VVE, te weten:

- definitie doelgroepkind (VVE kind)
- doelgroepbereik en dekkend aanbod
- indicering (o.b.v. feitelijke achterstand)
- wijze van toeleiding
- VVE-procesafspraken en coördinatie
- te bereiken resultaten en resultaatafspraken³
- organisatie doorlopende leerlijn voor- en vroegschool⁴

³ Wordt door Oberon ontwikkeld en later toegevoegd aan het instrument.

- monitoring / evaluatie

Projectorganisatie

VNG en KING zijn beoogd samenwerkingspartners in dit traject. VNG neemt hierin het voortouw in het projectmanagement, KING in de ontwikkeling en inrichting van het (technisch) instrument. De VNG is inhoudsdeskundige, KING is begeleider in de technische implementatie van het instrument. De samenwerking tussen beide partijen is cruciaal om het project tot een succes te maken.

VNG beschikt over de materiële kennis op het beleidsdomein en onderhoudt daarin een breed netwerk van gemeenten, en andere stakeholders op het dossier jeugd. KING beschikt over (technische) kennis op het gebied van (prestatie)informatie, ondersteunende processen en systemen voor informatiemanagement en -ontsluiting, maar vooral ook inzicht hoe informatie zich verhoudt tot gemeentelijke (be)stuuringsvraagstukken.

De samenwerking tussen VNG en KING is geborgd in de projectorganisatie toolbox VVE.

Klankbord

Een klankbordgroep van betrokken partijen w.o. stakeholders zoals OCW, VWS, IvhO, CJG, Actiz ziet toe op de ontwikkeling en implementatie van de toolbox. Het doel van de klankbordgroep is om te komen tot een toegankelijk en effectief ondersteuningsinstrument dat door de betrokken partijen wordt gedragen.

⁴ Wordt door Oberon ontwikkeld en later toegevoegd aan het instrument.

III Projectaanpak

Hoofdpijnen

Globaal kent dit project een aanpak bestaande uit acht – opeenvolgende – activiteiten en resultaatgebieden:

1. Uitwerken van het VVE-proces(model) van signalering, indicering, toeleiding, bereik en monitoring;
2. Analyse van regelgeving en wettelijk kader;
3. Vertalen van VVE-procesmodel naar een -eenduidig- uitgewerkt proces (stroomschema) met bijbehorende stappen;
4. Verzamelen, structuren en verrijken van (wettelijke) kaderinformatie, good practices, bestaande producten en ondersteuningsmateriaal⁵;
5. Ontwikkelen van een ondersteuningsinstrument;
6. Inrichten en implementeren van het instrument;
7. Evalueren en optimaliseren;
8. Beheer: onderbrengen van functioneel beheer en ondersteuning, alsmede inhoudelijke actualisatie.

Fasering van het project

In het project worden twee stadia onderscheiden. Het eerste stadium -resultaatgebieden 1 tot en met 6- wordt gekenmerkt door opbouw en ontwikkeling. Dit stadium valt onder verantwoordelijkheid van de projectorganisatie. In het tweede stadium –resultaatgebied 7 en 8- is er sprake van een werkend en bewezen instrument. De nadruk zal hier liggen op functioneel beheer en inhoudelijke actualisatie. Het doel in dit stadium is om het instrument stabiel te houden en bijbehorende technische en inhoudelijke ondersteuning te bieden aan de gebruikersgroep. In het tweede stadium vindt een evaluatie plaats waarna de activiteiten zoveel mogelijk gedelegeerd worden naar een marktpartij. Definitieve afspraken over de overdracht van het instrument volgen na de evaluatie van het instrument.

Waarom een toolbox?

De Inspectie van het Onderwijs concludeert in haar onderzoek naar de VVE dat de kwaliteit van het beleid en de uitvoering tekortschiet. Alhoewel de gemeenten in de regel voldoen aan de wettelijke verplichtingen beschikken zij niet altijd over voldoende kennis om VVE goed en effectief te organiseren en wordt er weinig gebruik gemaakt van bestaande kennis en inzichten.

Het doel van de toolbox VVE is om gemeenten te ondersteunen bij het vormgeven en uitvoeren van het VVE-beleid en het opstellen van een verbeterplan. Daarnaast levert de toolbox een bijdrage aan een integrale en eenduidige manier van werken en zorgt het voor structurele inbedding van VVE in zowel de organisatie als de gemeente.

⁵ W.o. standaard beschikkingen en – overeenkomsten.

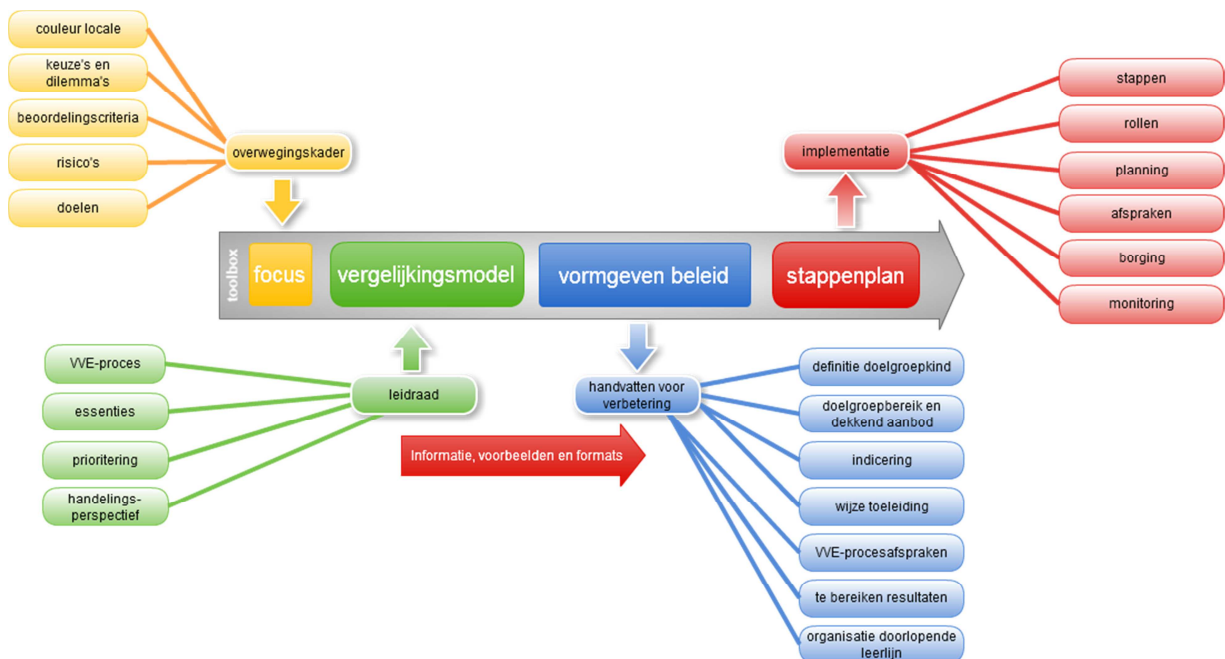
De toolbox VVE beoogt een bundeling en centrale ontsluiting van het wettelijke en financiële kader, het VVE-proces en bijbehorende stappen, professionele standaarden, waardevolle praktijkervaringen (do's en dont's). Ook worden reeds ontwikkelde producten op het terrein van de VVE, zoals deze van Oberon en Sardes, ontsloten.

De toolbox helpt gemeenten zodat niet iedere gemeente opnieuw het wiel hoeft uit te vinden.

Wat is de toolbox?

De toolbox is een vertaling van VVE-proces naar een processchema waarin op basis van de gehanteerde lokale beleidsoverwegingen het uitvoeringsproces en de bijbehorende implementatiestappen helder in beeld worden gebracht. De toolbox geeft antwoord op gangbare praktische vragen, maar ook op latente vragen. Het schetst een leidraad voor de activiteiten, rollen en er wordt uiteengezet welke besluiten, acties en afspraken op welke momenten aan de orde komen. Daarbij is met name aandacht voor de regio van de gemeente en het veranderingsproces. De toolbox geeft een duidelijke richting aan, geeft aan wat er nodig is in de inrichting zodat de organisatie direct aan de slag kan met de verbetering van de uitvoering en het maken van proces- en resultaatafspraken. Dit alles met als doel een effectieve en kwalitatief hoogwaardige signalering, indicering, toeleiding en monitoring.

Fig. 2. Toolbox VVE

Functionaliteit toolbox

De Toolbox VVE bestaat uit vier onderdelen:

- 1) functionaliteit om het uitgangspunt en de doelen van de gemeente te bepalen ('zelfdiagnose');
- 2) een vergelijkingsmodel met handelingsperspectieven;
- 3) handvatten voor het vormgeven van het beleid en het verbeterplan;
- 4) een stappenplan.

De zelfdiagnose functionaliteit bepaalt aan de hand van de uitkomsten van de bestandsopname van de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie en een korte gestructureerde uitvraag in welke situatie de gemeente in kwestie zich bevindt, alsmede waar de specifieke behoeften en doelen liggen ('focus' bepalen).

De zelfdiagnose functionaliteit presenteert op basis van de uitgangssituatie en de geformuleerde doelstellingen in een vergelijkingsmodel een beperkt aantal geëigende handelingsperspectieven waaruit de gemeente een keuze kan maken. Het gaat dan om een basisvariant met daarin de minimale wettelijke norm en de mogelijkheden om aanvullende ambities te realiseren in zowel beleid als uitvoering.

De handelingsperspectieven worden voorzien van concrete aanknopingspunten in de vorm van aandachtspunten, tips and tricks, en good-practices.

Aan de hand van een stappenplan kan inzicht worden verkregen in het effect van beleidskeuzes (risico's en gevolgen), en het uitvoeringsproces. Daarbij is met name oog voor wat een gemeente conform de minimale norm *moet* doen, met daarbij de overwegingen die voor een gemeente van belang zijn om *meer* te doen.

Het stappenplan benoemt de bijbehorende rollen en verantwoordelijkheden en beschrijft hoe te handelen indien een bepaalde situatie zich voordoet. Stappen worden beschreven met doorlooptijd, betrokken actoren, en voorzien van relevante suggesties voor een handelingsperspectief en informatie- en voorbeeldmateriaal. In het laatste geval kan er onder meer gedacht worden aan standaard beschikkingen en -overeenkomsten.

(Technische) specificaties toolbox

<i>gebruikers (frontend)</i>	<i>beheer (backend)</i>
<ul style="list-style-type: none">• openbare webapplicatie (eigen domein)• online beschikbaar (tijd en plaats onafhankelijk)• de gebruiker benadert de software over het internet (software-as-a-service)• platform- en browseronafhankelijk• geschikt voor gebruik op tablets (adaptive design)• gebruiksvriendelijk en intuïtief• modelmatige opzet: stroomschema en stappenplan• contextafhankelijke, 'op-maat' gesneden informatie• gebruiksklare input voor verbeterplan	<ul style="list-style-type: none">• stand-alone webapplicatie• open source (contentmanagement) framework• betrouwbaar en stabiel• flexibiliteit inrichting (toekomstbestendig)• overdraagbaar (applicatie en beheer)• inrichting en beheer toolbox via een web-interface

Scope en verantwoordelijkheden

In dit project onderscheiden we een inhoudelijke scope van een technische scope. De inhoudelijke resultaatgebieden staan onder (uivoerende) leiding van de VNG, de technische resultaatgebieden vallen onder verantwoordelijkheid van KING.

Inhoudelijke scope

Verzamelen, structureren en verrijken van beleidsrelevante ondersteuningsinformatie (wet- en regelgeving, beleidsstukken, financieel kader, analyses en adviezen), standaarden, programma's en best practices ten behoeve van de handelingsperspectieven, implementatiestappen en gebruikersdoelgroepen. Waar geen of onvoldoende materiaal beschikbaar is worden formats, modellen etc. ontwikkeld (zoals convenant, subsidiebeschikking etc.).

Afstemming scope van de toolbox met de klankbordgroep

Uitwerken VVE-procesbeschrijving, opstellen handelingsperspectieven, en stappenplan

Vergelijkingsmodel van handelingsperspectieven (minimale tot maximale variant)

Opzetten en begeleiden ondersteuningstraject Beleidstoolbox VVE.

Technische scope

Opstellen functionaliteitswensen gebruikersgroep(en) Toolbox VVE

Opstellen functioneel ontwerp webapplicatie

Ontwerpen van een interface design

Ontwikkeling en bouw van de toolbox

Acceptatietest, gebruikerstest en deployment

Evaluatie gebruiksvriendelijkheid en doeltreffendheid van het instrument

Onderbrengen beheer en doorontwikkeling

IV Concurrentie en risico

De beleidstoolbox VVE is voornamelijk gebaseerd op een uiteenzetting en duiding van het VVE-proces, en voorziet -zoveel mogelijk- in het beschikbaar stellen van bestaande informatie, voorbeelden en praktijkervaring, aangevuld met formats (b.v. convenanten, subsidiebeschikkingen) die in samenwerking met de stakeholders zijn opgesteld. In essentie staat het bundelen en bewerken ten behoeve van ontsluiting in het instrumentarium voorop.

In geen geval zal er eigenhandig informatiemateriaal worden opgesteld of activiteiten worden opgestart waarin al door andere (markt)partijen wordt voorzien. Zoveel mogelijk zal er aansluiting worden gezocht en worden verwezen naar bestaande initiatieven.

V Ondersteuning en training

De VNG organiseert ca. zes regionale bijeenkomsten voor beleidsmedewerkers over de toolbox voor- en vroegschoolse educatie. Deze bijeenkomsten hebben als doel de toolbox onder de aandacht te brengen en de uitvoerige mogelijkheden te belichten. Daarnaast is er gelegenheid voor vragen over de vormgeving, implementatie en borging van het VVE-beleid en kunnen deelnemers kennis en ervaring delen over verbetertrajecten VVE. Tijdens de regiobijeenkomsten is er speciaal aandacht voor vervolgetrajecten van organisaties als Oberon en Sardes (handreiking, begeleiding, monitoring en evaluatie).

De regiobijeenkomsten worden voorbereid door het projectteam en de VNG-beleidsafdeling.

VI Doorlooptijd en fasering

De verwachte doorlooptijd van de opbouw- en ontwikkelingsfase van de beleidstoolbox VVE is in totaal 13 weken.

De voorbereidingsfase loopt van week 15 tot en met 17. De opbouwfase van het instrument start in week 17 en neemt ongeveer 8 weken in beslag.

In week 24 en 25 vind de inrichting van de toolbox plaats. De laatste twee weken zijn ingeruimd voor het uitvoerig testen van de toolbox onder enkele gemeenten.

De release van de toolbox staat gepland in week 27⁶.

De eerste ervaringen met het gebruik van de toolbox worden in het najaar gepeild. Zo nodig worden er nog enkele aanpassingen doorgevoerd, waarna het product kan worden ondergebracht bij een marktpartij.

Tab. 1. Planning implementatie toolbox

	W15	W16	W17	W18	W19	W20	W21	W22	W23	W24	W25	W26	W27
voorbereiding													
opbouw													
inrichting													
test													
oplevering													

⁶ Opleverdatum op basis van accordering van het project in week 14.

VII Kosten

[zie bijlage: excelsheet Kostenraming Toolbox]